

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud ve Strakonících rozhodl samosoudkyně Mgr. Janou Myftari ve věci omez. svéprávné [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] zastoupené opatrovnice [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] zastoupené JUDr. Zdeňkem Lacinou, advokátem se sídlem Bezděkovská 53, Strakonice, o návrhu Nemocnice Strakonice, a.s., IČO 26095181, se sídlem Radomyšlská 336, Strakonice, **na udělení souhlasu s provedením sterilizace, t a k t o :**

- I. Soud **u d ě l u j e s o u h l a s** s provedením sterilizace u omez. svéprávné [redacted] nar. [redacted]
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Česká republika – Okresní soud ve Strakonících **n e m á** nárok na náhradu nákladů tohoto řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Nemocnice Strakonice, a.s., navrhla vydání rozhodnutí, jímž soud udělí souhlas k provedení sterilizace omez. svéprávné [redacted] s odůvodněním, že na navrhovatele se obrátila opatrovnice [redacted] se žádostí o provedení sterilizace ze zdravotních důvodů na straně opatrovnice, která je dcerou opatrovnice. [redacted] není způsobilá rozhodovat o přijetí či odmítnutí zdravotních služeb, k žádnému výkonu není schopna se vyjádřit. Při jednání odborné komise konaném za účasti [redacted] byla opatrovnice informována o povaze předmětného zdravotního výkonu, jeho možných rizicích i následcích a

s tímto výkonem souhlasila. Odborná komise s ohledem na zdravotní důvody na straně [REDACTED] vydala s provedením výkonu souhlasné stanovisko.

Opatrovnice (matka [REDACTED]) souhlasila s návrhem a žádala o udělení souhlasu k provedení sterilizace své opatrovanky. Uvedla, že před podání žádosti o sterilizace své dcery zvážila celkovou situaci v rodině a zdravotní problémy své dcery. S ohledem na metabolickou vadu opatrovanky tato nemůže užívat hormonální antikoncepci, neboť při jejím užívání rychle přibývá na váze, což zatěžuje její klouby. V důsledku užívání antikoncepce by tak dcera mohla přestat chodit.

Z rozsudku Okresního soudu v Prachaticích ze dne 09.09.2014 č.j. 23 Nc 702/2014-28 bylo zjištěno, že [REDACTED] byla omezena ve svéprávnosti, a to mj. i ohledně rozhodování o přijetí či odmítnutí zdravotních služeb. Opatrovníkem jí byla ustanovena její matka [REDACTED] která je oprávněna a povinna činit samostatně za opatrovanku všechna právní jednání, v jejichž rozsahu byla opatrovanka omezena. [REDACTED] trpí duševní poruchou, a to středně těžkou mentální retardací, která je trvalá a léčebně neovlivnitelná.

Ze žádosti o provedení sterilizace, informace o laparoskopické tubární sterilizaci, zápisu z jednání odborné komise pro provedení sterilizace a z písemných stanovisek odborné komise k provedení sterilizace ze dne 21.04.2015 a 25.11.2015 bylo zjištěno, že opatrovnice podala dne 08.01.2015 k Nemocnici Strakonice, a.s., žádost o provedení sterilizace své opatrovanky [REDACTED] ze zdravotních důvodů, které spatřovala v mentální retardaci své dcery. Dne 08.01.2015 byla opatrovnici ze strany nemocnice předána písemná informace o laparoskopické tubární sterilizaci s popisem operace, uvedením jejího cíle, důsledků a možných komplikací. V rámci vysvětlení pak byly opatrovnici sděleny i možné alternativy navrhovaného léčebného postupu a problémy, které mohou nastat během uzdravování. Opatrovnice potvrdila, že jí byly veškeré informace s výkonem souvisící srozumitelně vysvětleny a že s navrhovaným konkrétním výkonem, tedy laparoskopickou tubární sterilizací, výslovně souhlasí. Odborná komise sestavená ze tří lékařů, klinického psychologa a právníka Nemocnice Písek, a.s., po seznámení se se žádostí opatrovnice seznámila dne 21.04.2015 [REDACTED] a její opatrovnici s povahou zdravotního výkonu, jeho trvalých následcích i možných rizicích. Následně vydala odborná komise po projednání žádosti písemné stanovisko, ve kterém konstatovala, že byly splněny veškeré podmínky k provedení sterilizace [REDACTED] a vydala souhlas s jejím provedením ze zdravotních důvodů na straně opatrovanky. Platnost stanoviska byla určena na 6 měsíců od jeho vydání, následně byla dne 25.11.2015 platnost stanoviska prodloužena na dobu neurčitou. V písemném stanovisku je rovněž konstatováno, že opatrovanka není s ohledem na svou rozumovou vyspělost schopna pochopit význam výkonu a jeho dopad a není schopna se vyjádřit ani podepsat souhlas se zákrokem.

Ze zprávy Nemocnice Strakonice, a.s., ze dne 22.05.2015, vyplývá, že zdravotní indikace ke sterilizaci [REDACTED] je dána posudkem psychiatra s tím, že případné těhotenství by vážně zhoršilo zdravotní stav opatrovanky a bylo by nutné ukončit její těhotenství bez ohledu na délku jeho trvání. Užití hormonální antikoncepce vyžaduje spolehlivost ženy, což opatrovanka nesplňuje, a pro využití nitroděložního tělíška je nutný operační zákrok v celkové anestezii a jeho opakování každé 3 až 5 let.

Ze zprávy z psychiatrické ambulance ze dne 02.06.2015, zprávy ošetřující lékařky z neurologické ambulance ze dne 05.05.2011, zprávy gynekologa ze dne 15.01.2016 a zprávy z neurologického odd. Nemocnice Strakonice, a.s., ze dne 16.03.2016 vyplývá, že opatrovanka je dlouhodobě medikována antiepileptiky a antipsychotiky, trpí obezitou, použitím hormonální antikoncepce u ní způsobuje nežádoucí vedlejší účinky, a to mj. enormní váhový přírůstek, retenci tekutin, poruchu glukosové tolerance, vzestup krevního tlaku, nervozitu, somnolenci a deprese. Opatrovanka je dlouhodobě sledována na neurologii pro epilepsii, která je nekompensovaná, dne 09.02.2016 u ní proběhlo v kumulaci jednoho dne 20 záchvatů. Dle neurologa i gynekologa je u opatrovanky těhotenství nežádoucí, hormonální antikoncepce a nitroděložní tělísko jsou nevhodná řešení, upřednostňují sterilizaci laparoskopickou.

K posouzení zdravotních důvodů k provedení sterilizace u opatrovanky soud ustanovil MUDr. Olgu Hlaváčkovou, znalkyni z oboru zdravotnictví, odvětví porodnictví - gynekologie. Ze znaleckého posudku bylo zjištěno, že s užíváním antikoncepce opatrovankou jsou negativní zkušenosti, neboť tato následně přibírala na hmotnosti a trpěla edémy. Případné početí, těhotenství a porod u opatrovanky by pro její zdravotní stav byly vysoce rizikové, a to s ohledem na nedostatečně kompenzovanou epilepsii a pravděpodobného zhoršení zdravotního stavu opatrovanky, a to se všemi důsledky kumulace záchvatů, nutnosti zvyšování dávek antiepileptik a zvýšení nežádoucích vedlejších účinků těchto léků na její zdravotní stav. Existuje rovněž 50% riziko přenosu genetického poškození opatrovanky na plod a teratogenních důsledků užití antiepileptik během těhotenství opatrovanky. Ohledně užívání gestagenní antikoncepce opatrovankou vyjadřuje znalkyně obavu, že bude docházet ke kumulaci tekutiny a zvyšování hmotnosti. Při užívání intramuskulární injekční antikoncepce DepoProvera po dobu 3 měsíců došlo u opatrovanky ke zvýšení hmotnosti o 10 kg.

Podle § 12 zák.č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, se sterilizací rozumí zdravotní výkon zabraňující plodnosti bez odstranění nebo poškození pohlavních žláz. Sterilizaci lze provést ze zdravotních důvodů nebo z jiných než zdravotních důvodů. Zdravotními důvody se rozumí takové nemoci nebo vady, u nichž existuje vysoká míra pravděpodobnosti vážného ohrožení zdraví nebo života v důsledku těhotenství nebo porodu nebo zdravého vývoje plodu nebo zdraví nebo života budoucího dítěte.

Podle § 13 odst. 2, odst. 3, odst. 4 a odst. 7 tohoto zákona pacientovi s omezenou způsobilostí k právním úkonům, tak že není způsobilý posoudit poskytnutí zdravotních služeb, popřípadě důsledky jejich poskytnutí, lze provést pouze sterilizaci ze zdravotních důvodů, a to na základě

- a) písemného souhlasu jeho zákonného zástupce,
- b) kladného stanoviska odborné komise a
- c) souhlasu soudu, který je místně příslušný poskytovateli.

Odbornou komisi ustavuje poskytovatel. Členy odborné komise jsou v případě sterilizace ženy 3 lékaři se způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví, klinický psycholog a osoba určená poskytovatelem, která získala vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oblasti právo. Nejméně 4 členové odborné komise nesmí být v pracovněprávním nebo obdobném vztahu k poskytovateli, členem kontrolního orgánu poskytovatele nebo

statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo společníkem poskytovatele. Odborná komise po projednání žádosti vypracuje písemné odborné stanovisko, ve kterém zhodnotí, zda jsou splněny veškeré podmínky k provedení sterilizace; zároveň uvede dobu platnosti stanoviska a přitom zohlední naléhavost provedení zdravotního výkonu. Ke kladnému stanovisku s provedením sterilizace je zapotřebí souhlasu všech členů odborné komise.

Podle § 13 odst. 8 zákona návrh na udělení souhlasu s provedením sterilizace podává soudu poskytovatel. Ten k návrhu připojí písemný souhlas zákonného zástupce pacienta, vyjádření pacienta a stanovisko odborné komise. Není-li pacient s ohledem na svou rozumovou vyspělost schopen vyjádření učinit, poskytovatel uvede tuto skutečnost s jejím odůvodněním v návrhu.

Po provedeném dokazování má soud z lékařských zpráv a znaleckého posudku MUDr. Olgy Hlaváčkové za prokázané, že u opatrovanky [redacted] by v důsledku jejího těhotenství či porodu s vysokou mírou pravděpodobnosti mohlo dojít k vážnému ohrožení zejména jejího zdraví a života. Toto riziko je vysoké. Toto riziko bylo lékařskými zprávami i znalkyní shledáno zejména v souvislosti s nedostatečně kompenzovanou epilepsií, kde by v důsledku těhotenství reálně hrozilo zhoršení zdravotního stavu opatrovanky s kumulací záchvatů spojené s nutností zvyšování dávek léků a tím i k dalšímu zvýšení nežádoucích účinků těchto léků na zdravotní stav opatrovanky a přeneseně i na plod. K provedení sterilizace opatrovanky dala její opatrovnice (zákonná zástupkyně) souhlas a bylo vydáno i kladné stanovisko komise složené ze 3 lékařů, klinického psychologa a osoby, která získala vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oblasti právo, z nichž čtyři členové nejsou v pracovněprávním ani obdobném vztahu s navrhovatelem s tím, že toto stanovisko bylo vydáno v souladu s § 13 odst. 6 a 7 zák.č. 373/2011 Sb. Jelikož tedy opatrovanka trpí takovou nemocí, u které existuje vysoká míra pravděpodobnosti vážného ohrožení života či zdraví opatrovanky v důsledku jejího těhotenství nebo porodu a byly splněny i další podmínky stanovené v § 13 zák.č. 373/2011 Sb., udělil soud souhlas s provedením její sterilizace v souladu s § 12 zák. č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách.

Jen na okraj soud konstatuje, že v průběhu řízení se opatrovnice pokoušela najít i jiné vhodné řešení, tedy užívání antikoncepce. Toto řešení však pro opatrovanku není vhodné, neboť v důsledku užívání depotního přípravku Depo Provera došlo u opatrovanky v krátkém časovém období k výraznému přírůstku hmotnosti (10 kg), což by do budoucna rovněž mohlo ohrozit její zdravotní stav (zatížení kloubů, zvýšení dávek léků atp.).

O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 23 zák.č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, per analogiam, podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť předmětné řízení spadá pod úpravu řízení ve věcech opatrovnictví člověka dle § 44 a násl. z.ř.s., kde se jedná o řízení, které lze zahájit i bez návrhu.

O náhradě nákladů řízení státu soud rozhodl podle § 148 odst. 1 zák.č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, když navrhovatel i opatrovanka, jejíž opatrovnice celé řízení svou

žádostí o sterilizaci iniciovala, byli ve věci plně úspěšní. Soud proto rozhodl, že Česká republika – Okresní soud ve Strakonících nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku je přípustné odvolání do 15 dnů ode dne doručení ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích prostřednictvím Okresního soudu ve Strakonících.

Právo podat odvolání nemá ten, kdo se ho výslovně vzdal.

Ve Strakonících dne 12. května 2016

Mgr. Jana Myftari v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Markéta Čtvrtníková

